

26-marts-09
dk

Arbejdsmarkedsudvalget
AMU alm. del - AD Bilag 136
Offentligt

Sønderborg

Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg
Christiansborg
1240 København K

Indsatsområder i forbindelse med stigende arbejdsløshed

Ved Sønderborgs foretræde i Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg den 11. marts, hvor deltagerne repræsenterede Sønderborg Kommune, Industrigruppen i Sønderborg og Sønderborg Handel, opfordrede udvalget kommunen til nærmere at belyse nedenstående fire punkter:

1. Status og fremtidsudsigter for ledigheden opdelt på forsikrede/ikke forsikrede og antal på arbejdsfordeling.
2. Prognoser for kommunens økonomi
3. Oversigt over kommunens igangsatte aktiviteter
4. Otte-punkts program med ønsker til Folketing og regering om initiativer – og oplysninger om, hvilke regler/love der skal ændres.

Sønderborg Kommune

Byrådet
Rådhusørvet 10
6400 Sønderborg
8872 6400 T
8872 6402 F

De ønskede oplysninger fremsendes hermed:

Status og fremtidsudsigter for ledigheden opdelt på forsikrede/ikke forsikrede og antal på arbejdsfordeling.

Forsikrede

Ledigheden er siden 1. januar 2009 steget fra 860 til 1.282

Den 25. marts 2009	1463 ledige incl. arbejdsfordeling
	1282 ledige excl. arbejdsfordeling

Der opleves stadig en afgang af ledige, i det Jobcenteret stadig oplever afmelding på baggrund af ordinær beskæftigelse. Brancher som håndværk og butik har åbninger

Kontanthjælp

Ledigheden er siden 1. januar 2009 steget fra 1.155 til 1.464

Den 25. marts 2009 1464 ledige

Ledige på kontanthjælp og starthjælp fordeler sig med:

715 aktive ledige

749 passive ledige

2/7

Fremtidsudsigter forsikrede excl. arbejdsfordeling

	1/4	1/5	1/6	1/7	1/8	1/9	1/10	1/11	1/12
	1325	1425	1525	1575	1675	1725	1750	1800	1825

Fremtidsudsigter kontanthjælp

	1/4	1/5	1/6	1/7	1/8	1/9	1/10	1/11	1/12
	1470	1515	1585	1660	1700	1775	1815	1905	1965

2. Prognoser for kommunens økonomi

For øjeblikket mærker kommunen såvel en markant stigning i antallet af ledige som i sygedagpengemodtagere. Tilsammen lægger denne udvikling et kraftigt pres på kommunens kassebeholdning.

Med den forudsætning, at kommunen får fuld kompensation enten via DUT eller udligningssystemet, vil kommunens økonomi blive påvirket negativt med 64 mio. kr. til overførselsområdet – med den faktuelle viden, vi kender pr. 26. marts 2009. Øvrige markante udgiftsstigninger på svært styrbare områder påvirker kassebeholdningen i negativ retning med yderligere netto 43 mio. kr. i forhold til oprindeligt budget. Det drejer sig især om hjælpemidler, børneområdet, kollektiv trafik og tilbagebetaling af tidligere modtagne refusioner vedrørende ledighedsydelse og fleksjob.

Sønderborg Kommune forventer derfor pr. d.d. at have en kassebeholdning ultimo 2009 mellem 40 – 60 mio. kr. (ex forsyningsvirksomhederne).

3. Oversigt over kommunens igangsatte aktiviteter

Sønderborg Kommune har gennemført en møderække med Industrigruppe, de største private virksomheder, Handelsstanden, de faglige organisationer og uddannelsesinstitutioner for at afdække fremtidens behov til kompetencer, efteruddannelsesforløb og omskolingsmuligheder og har:

3/7

- Igangsat omskolingsforløb for afskedigede 3F-medlemmer til en fremtidig uddannelse som SOSU-hjælper.
- Aftalt at deltage i informationsmøder på virksomhederne ved opsigelse. Afviklingen sker i samarbejde med A-kasserne, jobcenteret og virksomheden.
- Aftalt korte vejledningsforløb samt op til 8 ugers kompetenceløft-kursus indenfor flaksehalsområder for afskedigede medarbejdere på Sauer Danfoss – med støtte fra varslingspuljen.
- Indbudt ledige til job og uddannelsesmesse i samarbejde med Industrigruppen Sønderborg, uddannelsesinstitutioner og en lang række aktører, som kan medvirke til succesfulde uddannelsesforløb for de afskedigede.
- Aftalt aktiveringsprojekter i kommunalt regi, i første omgang ved at udbyde ekstra 260 aktiveringspladser med fokus på virksomhedspraktikker til de mest arbejdsmarkedsparate. Det øgede antal af arbejdsmarkedsparate kan medføre en reduktionen af fleksjob og afprøvningspladser til sygedagpenge og løntilskud.
- Besluttet at igangsætte kommunale aktiveringsprojekter på områder, hvor den ledige kan opkvalificeres og opgaven ikke er omfattet af ordinær drift.
- Indført en "hurtig i gang"-projekt med øget fokus på CV og jobsøgning.
- Ændret praksis over for unge under 25 år, så de er i direkte kontakt med Ungdommens Uddannelsesvejledning, hvor de får en uddannelsesplan og bliver pålagt uddannelse, før de evt. møder op i jobcenteret.
- Forelagt Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg et 8-punkts program for håndteringen af krisen og den voldsomme opbremsning i samfundet.

- Inviteret beskæftigelsesministeren til et fællesmøde på Danfoss for at drøfte arbejdsfordeling uden øvre tidsgrænse. beskæftigelses-minister Claus Hjort Frederiksen om et fællesmøde på Danfoss med det formål at drøfte arbejdsfordeling uden øvre tidsgrænse. Målet er at tage toppen af afskedigelserne, fastholde medarbejderne på arbejdsmarkedet, undgå sygemeldinger og have nemmere ved at komme i gang igen oven på krisen m.a.o. at skabe større fleksibilitet for virksomhederne i den konkrete situation.
- Oprettet en styregruppe af nøglepersoner i kommunen, som på et ugentligt direktionsmøde gør status og beslutter fremadrettede nye aktiviteter med det mål, at Sønderborg Kommune opleves som god til at håndtere krisen.
- Udpeget en task force i jobcenteret af beskæftigelsesmedarbejdere og virksomhedskonsulenter, som kontakter arbejdspladser og aktiverer kontanthjælpsmodtagere med henblik på at nå aktiveringsmålene.
- Igangsat en kampagne over for alle arbejdspladser, private som offentlige, for at få flere til at oprette lærerpladser, så de unge på erhvervsskolerne kan afslutte deres uddannelse.
- Fremskyndet kommunale investeringer jf. anlægsbudgettet.
- Besluttet at yde garantier til opførelse af 100 almene boliger pr. år.

4. Otte-punkts program med ønsker til Folketing og regering om initiativer og oplysninger om, hvilke regler/love der skal ændres.

Arbejdsfordeling

Industrien og Sønderborg Kommune foreslår, at arbejdsgiverne får ret til at indføre arbejdsfordeling uden tidsbegrænsning og med fokus på uddannelse, således at en person på arbejdsfordeling uddanner sig i de uger, hvor den pågældende ikke er på job.

Udbytte: Ved at medarbejderen fastholdes på jobbet via arbejdsfordeling, bliver det langt lettere for den pågældende at starte op i fuldt omfang, når krisen runder af – og de negative sociale konsekvenser minimeres, og samfundet sparer markante summer på udgifter til sygedagpenge og understøttelse.

Forudsætning: Begrænsningen på 13 uger for arbejdsfordeling skal ophæves. Det er i den givne situation utilstrækkeligt, at der i Arbejdsdirektoratets bekendtgørelse nr. 566 af 19. juni 2008 i § 13 stk. 2 står: Det Regionale Beskæftigelsesråd kan i særlige tilfælde godkende

andre arbejdsfordelinger end de, der er nævnt i stk. 1 nr. 5, hvor længden på de 13 uger står beskrevet. Ligeledes er det vigtigt at ligestille unge under 25 år med øvrige, således at arbejdsfordelingen ikke trækker i ledighedsperioden, og så de unge er sikret imod at skulle gå på halv understøttelsessats efter 13 uger.

5/7

Længerevarende uddannelse

Kommunen foreslår, at der gives nye arbejdsløse adgang til en økonomi, der gør dem i stand til at gå i gang med en længerevarende uddannelse uden begrænsningen i, at rammebevillingen ikke kan opfylde de reelle behov.

Rigtig mange jobs, som nu er faldet bort, genopstår ikke i dets nuværende indhold, varsler erhvervslivet. Derfor kræves højere uddannelsesniveau til fremtidige arbejdspladser.

Mere end halvdelen af dem, der er afskediget fra arbejdspladser i Sønderborg Kommune det seneste halve år, er under 40 år.

Udbytte: Vi får løftet uddannelsesniveaut langt hurtigere. Vi får stærkt motiverede studerende, som ikke skal gå i mange måneders ledighed, før de kan komme i gang. Virksomhederne får bedre kvalificerede medarbejdere tilbage på arbejdsmarkedet, når krisen klinger af. Til de nye jobs, som til den tid opstår.

Forudsætning: Begrænsningen i, at bevillingen ikke kan opfylde behovet og kun kan gives inden for flaskehalsområder – og i øvrigt først kan gives i 2. ledighedsperiode efter 9 måneders ledighed bør ændres. Det er uforeneligt med den nuværende situation, at lovgivningen hindrer forsikrede i at komme videre.

Varslingspuljer

Rammerne er alt for snævre for at virksomheder i opsigelsesperioden kan igangsætte uddannelse med henblik på at opkvalificere medarbejderne til at opfylde også fremtidens krav til job-kvalifikationer på den pågældende virksomhed.

Udbytte: Ved en ændring af reglerne kan virksomhederne langt bedre fastholde medarbejderne på virksomheden og være med til at samfundet ikke belastes af øget sygefravær og understøttelse som følge af den usikkerhed, en opsigelse fører med sig.

Forudsætning: Varslingspuljen, som giver de forsikrede ledige mulighed for at uddanne sig max. 8 uger i opsigelsesperioden bør forlænges væsentligt, hvis det skal have mening i forhold til fremtidens jobkrav.

Flere elev- og praktikpladser

Ca. 1.000 mulige elev- og praktikpladser i Sønderborg Kommune er ikke besat, og kommunen har sammen med Industrigruppe og handelsstandsforeninger igangsat en kampagne for at få flere pladser besat.

6/7

Udbytte: De unge får en uddannelse / får afsluttet deres erhvervsskoleuddannelse og har et grundlag for at komme videre med deres liv.

Forudsætning: Beskæftigelsesministeriet bør i samarbejde med Undervisningsministeriet sætte massivt ind for at stimulere til, at der reelt tilbydes lærepladser især til den del af de unge, som er 2. generations drenge og hvis identitet, tilhørsforhold og fremtid er helt afhængig af en uddannelse.

Iværksætter / innovation

Det absolut vigtige i en krise som den, vi nu oplever, er at stimulere til iværksætter og innovation.

Udbytte: Tidligere kriser har vist, at netop iværksætter og innovation er af markant betydning for den fremtidige udvikling. Danfoss er et eksempel af de rigtig gode som opstået i en krisetid.

Forudsætning: Kommunerne bør have adgang til økonomisk hjælp til at stimulere iværksætter/innovation både i eksisterende virksomheder og til at nyetablere virksomheder med det formål at nytænke og nyudvikle på de felter, hvor det kan udvikle sig til fremtidige bæredygtige løsninger.

Der bør nytænkes med økonomisk hjælp til iværksætter med henblik på, at enkeltpersoner uden større bureaukrati kan få grundlag for at blive iværksættere.

Nye uddannelser

Der er behov for at tænke i nye uddannelser inden for energi og miljø, Green Tec, Mikro og Nano teknologi.

Udbytte: Lokalsamfund i hele landet vil stå bedre rustet til den nye fremtid, når krisen klinger af.

Forudsætning: Undervisningsministeriet og Forskningsministeriet bør i samspil øge uddannelsesudbuddet, og Undervisningsministeriet bør tillade, at f.eks. flymekanikeruddannelsen også kan udbydes i Sønderborg, ikke mindst set i lyset af at Cimber Sterling har udvidet aktiviteterne væsentligt.

Kommunale investeringer

Sønderborg Kommune vil i lighed med øvrige kommuner særdeles gerne styrke den lokale beskæftigelse ved at fremrykke anlægsopgaver, igangsætte anlægsopgaver der ikke er budgetlagte og især øge investeringerne i at nedbringe CO₂ udledningen.

7/7

Udbytte: Det sætter flere i arbejde, kvalitetsforbedrer offentlige bygninger og giver oplevelse af en bedre offentlig service.

Forudsætning: Regeringen bør følge op med en kommunepakke med "hvide penge", så kommunerne kan igangsætte anlægsarbejder uden at forringe den almindelige drift.

Dispensation fra det kommunale anlægsloft

Sønderborg Kommune ønsker at fremme anlægsarbejder, især dem der har et energimæssigt aspekt.

Udbytte: Større beskæftigelse. Lavere energiudgifter. Et skridt nærmere CO₂ målet.

Forudsætning: At regeringen opgiver kommunernes anlægsloft. Og denne forudsætning er indfriet.

Venlig hilsen

Jan Prokopek Jensen
Telefon 8872 5000
borgmester@sonderborg.dk

Kopi til Beskæftigelsesministeren, Undervisningsministeren,
Velfærdsministeren, Finansministeren, de 5 folketingsmedlemmer valgt
i Sønderborgkredsen, Rasmus Prehn MF for Socialdemokratiet

10-marts-09

kp

Til Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg

Statistik for arbejdsløshed i Sønderborg

Forsikrede

Tilgang 1/1 - 31/1 2009
320 - heraf 54 på arbejdsfordeling

Tilgang 1/2 - 26/2 2009
503 - heraf 175 på arbejdsfordeling

Aktuelt ledighedstal 27/2
1400 - heraf 229 på arbejdsfordeling

Kontanthjælp:	
Aktuelt ledighedstal 27/2	1411
Ledighedstal 15/2	1395

Kommunikation

Sønderborg Kommune

Rådhusstorvet 10

6400 Sønderborg

8872 5018 T

8872 6402 F

kp@sonderborg.dk

www.sonderborg.dk

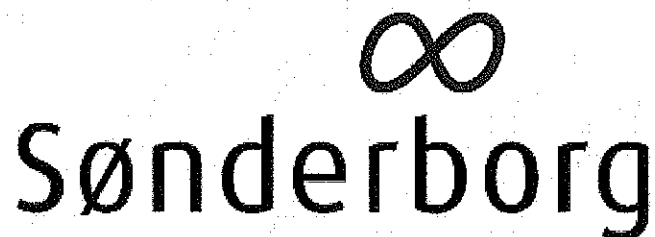
Kendte varslinger af afskedigelser siden oktober 2008

9 virksomheder i alt 1.061 personer

Kendte arbejdsfordelinger

38 virksomheder/afdelinger i alt 456 personer

11-marts-09
JØ

Til Folketingets Arbejdsmarkedsudvalg

Henvendelse fra Sønderborg Kommune på baggrund af den økonomiske krise

Claus Hjort Frederiksen er på Beskæftigelsesministeriets hjemmeside citeret for:

” Regeringen tager udviklingen i ledigheden meget alvorligt. Derfor handler vi hele tiden. Vi har lempet finanspolitikken for at stimulere økonomien. Vi har fremrykket en række trafikinvesteringer – alt sammen for at styrke samfundsøkonomien og beskæftigelsen. Vi har lavet hjælpepakker rettet mod erhvervslivet og banker..... og vi har heldigvis lagt penge til side i de gode tider, så vi har noget at stå i mod med, nu da den internationale finanskriser skyller ind over Danmark ”.

Sønderborg Kommune udtaler :

”Det er nu, der også er brug for penge i form af hjælpepakker til de respektive kommuner ”.

Sønderborg Kommune har i 2009 for alvor mærket den økonomiske krise. Danfoss, Sauer Danfoss og Linak, de tre største virksomheder i kommunen, har siden årsskiftet i alt måtte afskedige 1500 medarbejdere samtidig med, at bl.a. Danfoss har sendt ca. 400 medarbejdere på arbejdsfordeling. Da en ansat på Danfoss generer en faktor 1,5 giver det et billede af, at afskedigelserne har store følgeomkostninger. Det skal her nævnes, at de tre virksomheders geografiske placering i Nordborg gør, at det mange steder er hele familier, der rammes. Når en stor del af netværket i et mindre samfund for alvor påvirkes, får dette sociale eftervirkninger på såvel voksne som børn.

Sønderborg Kommune

Borgmesteren
Rådhusstorvet 10
6400 Sønderborg
8872 6400 T
8872 6402 F

Sønderborg Kommune er i løbende dialog med virksomhederne og samstemmende peges der på, at der er behov for hurtig indgriben grundet krisens omfang og styrke. Den drastiske ordre nedgang siden december 2008 medfører, at der fortløbende afskediges ansatte, og dette forventes at præge udviklingen i hele 2009, med mindre situationen ændres markant. Virksomhederne og kommunen har derfor taget initiativ til at invitere beskæftigelsesminister Claus Hjort Frederiksen til et fælles møde, hvor arbejdsfordeling uden øvre tidsgrænse vil være det redskab, der ønskes drøftet og iværksat. Målet er at tage toppen af afskedigelserne, at fastholde medarbejderne på arbejds-markedet, at undgå sygemeldinger, og at få nemmere ved at komme i gang igen oven på krisen. Med andre ord at skabe større fleksibilitet for virksomhederne i den konkrete situation.

Sønderborg Kommune ønsker at benytte den udefra kommende krise til i samarbejde med virksomhederne at nytænke mulighederne og derved styrke området i forhold til de kompetencer og krav, der fordres for at kunne agere i en globaliseret verden. Mange af de jobs, hvorfra medarbejderne nu afskediges, vil ikke blive genetableret i Danmark, men blive overtaget af ny teknologisk udstyr eller vil blive outsourcet til Asien. Derfor er det uhyre vigtigt, at medarbejderne enten bliver omskoleet til helt andre jobs fx i det offentlige til pleje- og omsorgssektoren, eller bliver efter- og videre uddannet for at kunne matche de kompetencer, der efterspørges i forhold til fremtidens jobs. Als området er meget produktionstungt, og det er især indenfor byggefagene, industrien samt transportområdet, at krisen rammer hårdest. Det er specielt mandefag, som er berørt og samtidig er arbejdsløsheden stor blandt de yngre.

Sønderborg Kommune har allerede taget adskillige tiltag for at være på forkant af situationen.

Udfordringen vedr. de helt unge, som enten er ufaglærte eller har afsluttet en ungdomsuddannelse : Disse unge ønsker vi væk fra kontanthjælpen og via Ungdommens Uddannelsesvejledning at få rådgivet og vejledt til at komme i et permanent uddannelsesforløb på SU. Derfor er der taget initiativ til en stor Uddannelsesmesse den 26.marts 2009 i Sønderborg på Business College Syd.

De unge, som efter en ungdomsuddannelse, alene ville ud og tjene penge i ét til to år, men som alligevel er forblevet på arbejdsmarkedet i adskillige år, har nu stiftet familie, købt hus m.m. Disse medarbejdere kan ikke forsørge familien økonomisk ved at være på SU, hvorfor motivationen og incitamentet for et længere efter/videre uddannelsesforløb er vanskelig at mobilisere. Her er der brug for en statslig hjælpepakke, således at uddannelse kan og bør blive ind tænkt i familiens fremtidige dispositioner.

Mht. forsikrede ledige, skal disse personer have været arbejdsløse i 9 måneder, inden de må gå i gang med en længerevarende uddannelse. Dette er ganske enkelt ikke foreneligt med den nuværende situation, hvor det gælder om, at disse personer kommer i gang med en uddannelse hurtigst muligt. Her bør regeringen straks ændre lovgivningen og gøre det muligt, at de forsikrede kan komme videre, og meget gerne med et økonomisk tilskud via hjælpekassen.

Varslingspuljen, som giver de forsikrede ledige mulighed for uddannelse i max. 8 uger i opsigelsesperioden, bør forlænges væsentligt, hvis det skal have mening i forhold til fremtidens jobkrav. Denne erkendelse har man også gjort i andre lande fx Tyskland, Schweiz, Østrig og Sverige.

Sønderborg Kommune vil samtidig anbefale Beskæftigelsesministeriet, at der afsættes ressourcer til, at de kommuner der i den aktuelle situation er hårdest ramt, vil kunne søge om økonomisk hjælp til iværksætteri / innovation både i eksisterende virksomheder samt til nyetablerede virksomheder med det formål at nytænke og nyudvikle på felter, hvor dette kunne udvikle sig til fremtidige bæredygtige løsninger. Her tænkes bl.a. på nye uddannelser indenfor energi- og miljø, Green Tec, Mikro og Nano teknologi.

Der har i de seneste år under konjunkturopsvinget været vanskeligt for unge på erhvervsskoler, hvor de har afsluttet et grundforløb, at få en læreplads og dermed kunne færdiggøre deres uddannelse. Vi ser unge, som derfor går i gang med 2. og endda 3. grundforløb, uden at kunne komme videre. En del af disse er unge 2. generations drenge. Hvis ikke der skal oparbejdes en frustration hos disse unge, bør der sættes massivt ind for at skaffe lærepladser – også i nedgangs tider. Derfor appelleres til, at Beskæftigelsesministeriet i samarbejde med Undervisningsministeriet sætter fokus på denne gruppe af unge, hvis identitet, tilhørsforhold og fremtid vil være afhængigt af en uddannelse.

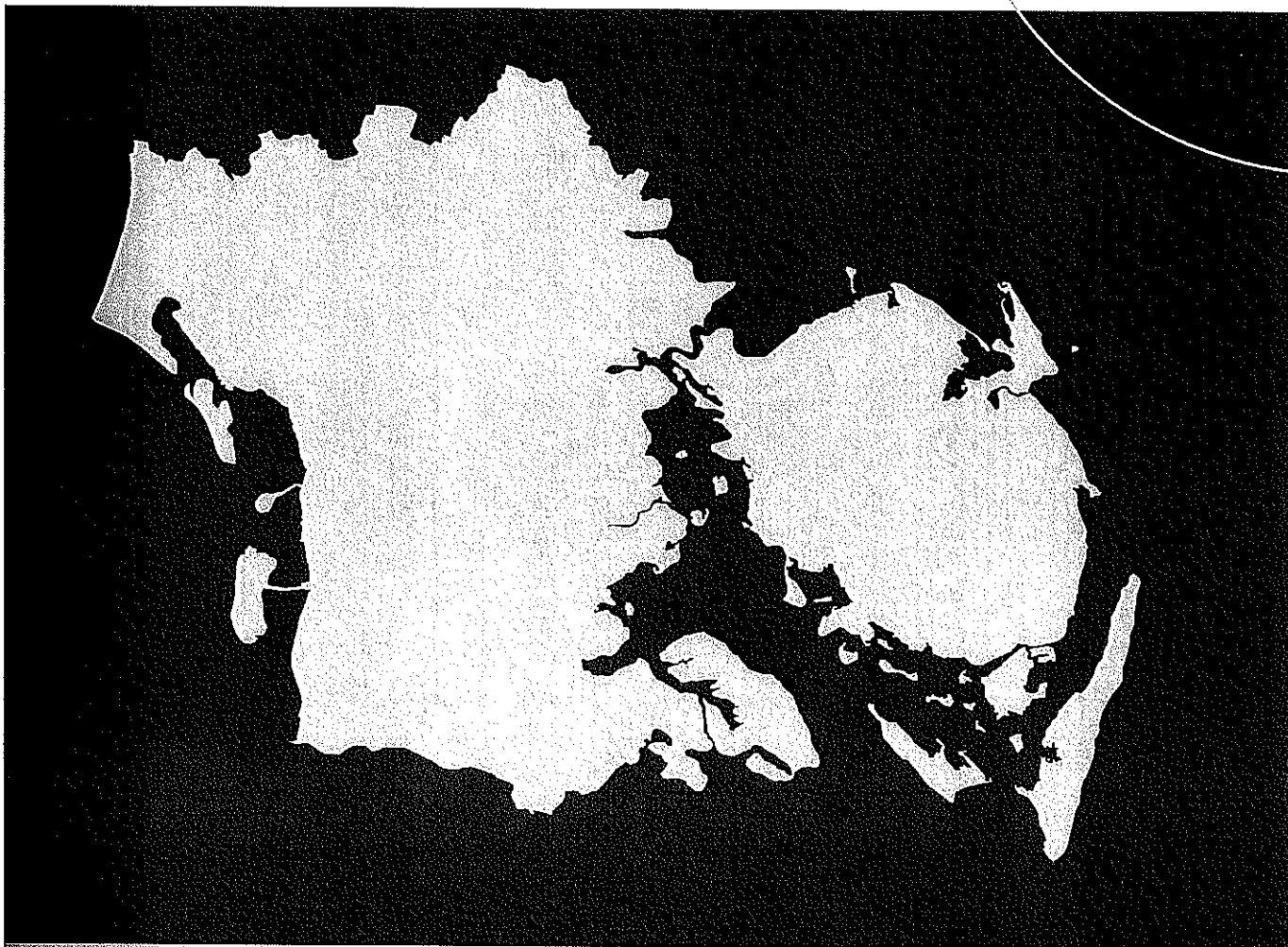
Sønderborg Kommune ønsker hurtig handling. Jo længere tid, der går – jo sværere er det for de berørte at bevare en tro på en god fremtid.

Venlig hilsen

Jan Prokopek Jensen
Borgmester

SITUATIONEN PÅ ARBEJDSMARKEDET
OG DE BESKÆFTIGELSESPOLITISKE
UDFORDRINGER I
SØNDERBORG

**BESKÆFTIGELSESEKONOMI
SYDDANMARK**

Debatoplæg

Forord

Beskæftigelsesregion Syddanmark har bedt mploy a/s om at udarbejde et debatoplæg om centrale beskæftigelsespolitiske udfordringer i Sønderborg Kommune i lyset af den aktuelle konjunkturudvikling på det syddanske arbejdsmarked.

Det er Beskæftigelsesregionens ønske, at debatoplægget kan anvendes som led i de lokale drøftelser om den aktuelle beskæftigelsesindsats i 2009 og som et grundlag for beskæftigelsesplanen for 2010 i Sønderborg Kommune.

Nærværende debatoplæg viser, at den lokale beskæftigelsesindsats i Sønderborg står over for ganske store udfordringer.

Den aktuelle lavkonjunktur skal håndteres, så de negative konsekvenser for borgere, virksomheder og den kommunale økonomi mindskes mest muligt. Samtidig er det vigtigt at de langsigtede udfordringer – med et øget behov for arbejdskraft i regionen – ikke tabes af syne.

Det regionale Beskæftigelsesråd og Beskæftigelsesregionen følger den aktuelle udvikling på arbejdsmarkedet nøje og vil i det kommende år løbende gennemføre analyser og igangsætte samarbejdsinitiativer, der kan understøtte den lokale beskæftigelsesindsats.

Indholdsfortegnelse

1. Indledning og sammenfatning.....	2
2. Beskæftigelsen falder de næste 1-2 år	4
3. Hvor stiger ledigheden?.....	5
4. Hvor er jobåbningerne i den kommende tid?	7
5. Mange trækker sig på grund af alder	8
6. Fokusområder for beskæftigelsesindsatsen	10
7. Indsatsen overfor de arbejdsmarkedsparate.....	10
8. Indsatsen overfor de ikke-arbejdsmarkedsparate.....	12
9. Fortsat fokus på den demografiske udfordring.....	14

1. Indledning og sammenfatning

Efter flere års stigende beskæftigelse er udviklingen på arbejdsmarkedet nu vendt. Det forventes, at den lokale beskæftigelse i Sønderborg Kommune falder i det kommende år, og at ledigheden stiger.

Den stigende ledighed vil især ramme unge, ikke-faglærte samt ansatte i byggebranchen og industrien. Samtidig er der risiko for, at mange ældre over 60 år forlader arbejdsmarkedet, hvis de mister jobbet.

Den kommende udvikling i beskæftigelsen og ledigheden vil afhænge af mange faktorer, herunder virkningerne af den vedtagne bankpakke, de faldende olie- og fødevarepriser, den faldende rente samt skattelettelserne i 2009. Hertil kommer, at Folketinget muligvis vedtager en økonomisk vækstpakke, der kan indeholde nye offentlige anlægsinvesteringer. Endelig påvirkes Danmark af udviklingen i den globale økonomi, herunder på de større eksportmarkeder.

Lige nu er det gennemgående vurderingen fra en række offentlige og private institutioner, at den igangværende lavkonjunktur vil have en begrænset varighed til de kommende 1-2 år.

Den lokale beskæftigelsesindsats spiller en helt central rolle, hvis det skal lykkes at minimere de negative konsekvenser af lavkonjunktoren for borgere og virksomheder i Sønderborg og omegn:

- **Den stigende ledighed skal imødegås med en tidlig og tæt kontakt:** Flest mulige af de nyledige skal kanaliseres over i de mange jobåbninger, som der uanset lavkonjunktur forventes at opstå lokalt og regionalt. En tidlig, jobrettet og tæt kontakt med de ledige skal understøtte de ledige i at søge bredt - både fagligt og geografisk.
- **Fokus på at begrænse langvarig ledighed:** Det er vigtigt, at jobcenteret holder fast i den hidtidige fokus på de ledige i arbejdskraftreserven, så færrest mulige personer kommer til at hænge fast i ledigheden.
- **De positive resultater for de svageste grupper skal fastholdes:** De positive resultater af kommunens beskæftigelsesindsats skal fastholdes, hvis det skal undgås, at den kommende periode fører til stigende marginalisering. Via samarbejdet med virksomhederne skal der skabes plads til de svageste ledige og sygemeldte i form af virksomhedspraktik, løntilskud, aftaler om faste aktiveringspladser eller delvise raskmeldinger.
- **De langsigtede udfordringer må ikke tabes af syne:** Udfordringerne med den stigende ledighed må ikke fjerne opmærksomheden på de langsigtede udfordringer for den lokale beskæftigelsesindsats. Det handler om at undgå, at en periode med lavkonjunktur fører til, at flere borgere trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet. Det handler også om, at de stigende kvalifikationskrav på arbejdsmarkedet imødekommes ved at flest mulige unge får en uddannelse, og at der satses på voksenlærlingeuddannelse til ikke-faglærte over 25 år. Alternativet er en udvikling, som kan få negativ betydning, når væksten stiger igen.

- **Beskæftigelsesindsatsen har stor betydning for den kommunale økonomi:** Det har stor betydning for den kommunale økonomi, om beskæftigelsesindsatsen har succes med at imødekomme den stigende ledighed og begrænse antallet af ledige, jf. beregningseksemplerne i boks 1.

Boks 1. Beregningseksempler på økonomiske udfordringer og gevinster af beskæftigelsesindsatsen i Sønderborg Kommune

Det betyder meget for den offentlige økonomi, når en person skifter mellem ordinær beskæftigelse og offentlig forsørgelse:

- Det offentlige sparer 113.000 kr. til forsørgelse om året, når en kontanthjælpsmodtager får arbejde. Samtidig forøges skatteindtægterne med 89.000 kr.
- Det offentlige sparer ca. 190.000 kr. til forsørgelse om året, når en dagpengemodtager finder beskæftigelse. Desuden øges skatteindtægterne med ca. 105.000 kr.

Hvis disse beregninger overføres til Sønderborg Kommune, kan der gives følgende eksempler på, hvad en stigende ledighed i kommunen kan betyde økonomisk:

- Hvis antallet af dagpengemodtagere i kommunen som forventet fordobles i 2009, vil udgifterne til dagpenge stige med ca. 76 mio. kr. Desuden vil skatteindtægterne falde med ca. 42 mio. kr.

Kommunens andel af de stigende udgifter til dagpenge vil afhænge af finansieringsmodellen i forbindelse med kommunaliseringen den 1. august 2009. I skatteprovenu skønnes kommunen at miste ca. 10 mio. kr. årligt.

- Hvis antallet af kontanthjælpsmodtagere i kommunen stiger med 10 pct. i 2009, vil de offentlige udgifter til kontanthjælp stige med ca. 14 mio. kr. Desuden vil de offentlige skatteindtægter falde med ca. 11 mio. kr.

Kommunens andel af de stigende udgifter til kontanthjælp skønnes at udgøre ca. 7,5 mio. kr. I skatteprovenu skønnes kommunen at miste ca. 2,5 mio. kr. årligt.

- Kommunen sparer samlet ca. 820.000 kr. årligt for hver gang det lykkes at begrænse stigningen i antallet af kontanthjælpsmodtagere med 10 personer.

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Arbejdsmarkedskommissionen.

Anm.: Der er tale om skønsmæssige beregninger med udgangspunkt i Arbejdsmarkedskommissionens beregningsmetoder, jf. "Baggrundsdokumentation til Arbejdsmarkedskommissionens notat: Mere velfærd kræver mere arbejde", Arbejdsmarkedskommissionens sekretariat, 23. april 2008. Udgifter til køb af aktivering er ikke medtaget i beregningerne.

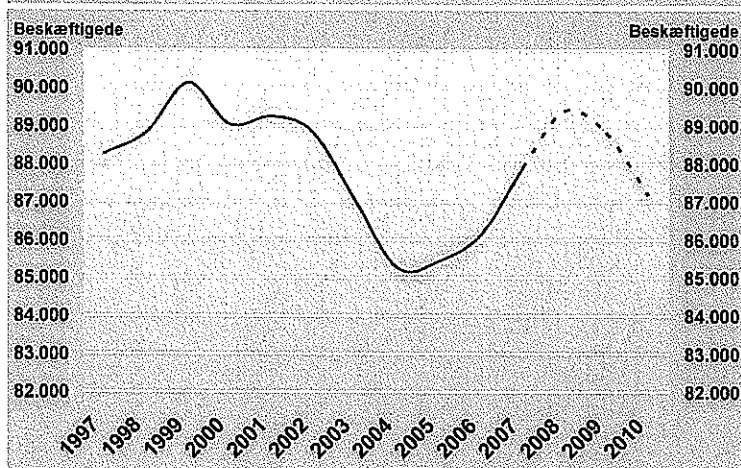
2. Beskæftigelsen falder de næste 1-2 år

Beskæftigelsen i Syddanmark forventes at falde i de kommende 1-2 år. Samlet forventes et fald på ca. 15.000 personer fra 1. januar 2008 til 1. januar 2010, svarende til ca. 2,5 pct.

Udviklingen vil også gøre sig gældende i de fire oplande i regionen. Hvis beskæftigelsen falder i samme takt som i hele regionen, kan der forventes et fald i beskæftigelsen på ca. 2500 personer blandt borgerne i Grænselandet, jf. figur 1.

Et fald i denne størrelsesorden vil bringe beskæftigelsen tilbage til niveauet, som var gældende i ved indgangen til 2007. Selv med en faldende beskæftigelse i Grænselandet i denne størrelsesorden vil der være tale om et historisk højt niveau for beskæftigelsen i de kommende 1-2 år, jf. figur 1.

Figur 1. Udviklingen i beskæftigelsen i Grænselandet, 1997-2010.

Kilde: DST(RAS) og DST's befolkningsfremskrivning 2008-2030 samt egne beregninger på baggrund af Finansministeriets konjunkturfremskrivninger. Grænselandet omfatter her kommunerne Billund, Fredericia, Haderslev, Sønderborg, Middelfart, Vejen og Vejle.

Det er vanskeligt at forudsige, hvordan beskæftigelsen præcis vil udvikle sig, da virkningerne af den vedtagne bankpakke, de faldende olie- og fødevarerpriser, den faldende rente samt skattelettelserne i 2009 endnu er ukendte. Hertil kommer, at Folketinget muligvis vedtager en økonomisk vækstpakke, der kan indeholde nye offentlige anlægsinvesteringer.

Endelig påvirkes Danmark af udviklingen i den globale økonomi, herunder efterspørgslen på de større eksportmarkeder.

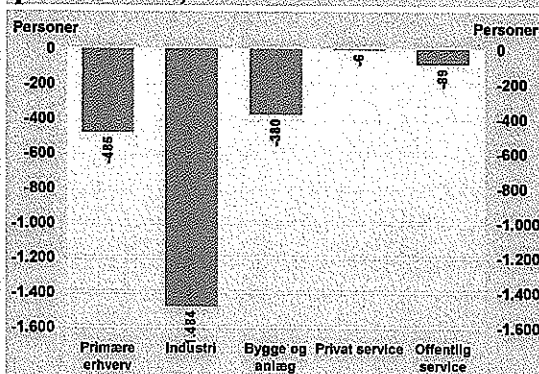
Det forventes, at beskæftigelsen i Grænselandet vil falde mest inden for industrien og byggebranchen, jf. figur 2. I disse to sektorer kan der forventes ca. 1900 færre beskæftigede. I byggebranchen og byggeindustrien skyldes faldet især en følsomhed overfor den konjunkturrelle situation, mens den øvrige industri er påvirket af lav efterspørgsel på eksportmarkederne og udflytning af arbejdspladser til lavtlønsområder.

Beskæftigelsen i landbruget forventes at falde med knap 500 personer i Grænselandet, herunder som led i udviklingen mod færre og større enheder i landbruget.

Derimod forventes på kort sigt en stort set uændret beskæftigelse inden for den offentlige og private service, jf. figur 2. Der forventes en vækst inden for sundheds- og socialområdet og dele af den private service, som samlet udgør en stor andel af beskæftigelsen i Sønderborg.

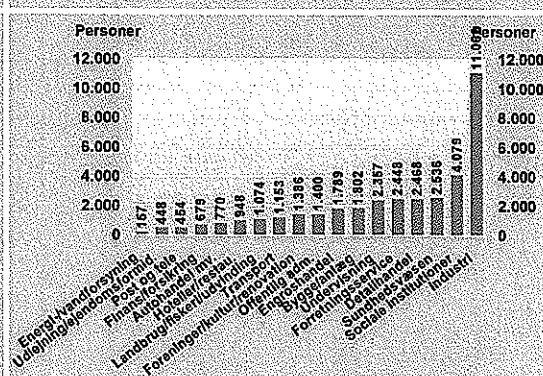
Mens de offentlige arbejdspladser er næsten upåvirkede af konjunkturerne, kan der inden for den private service forventes en aftagende vækst i takt med et lavere privat forbrug. Omvendt kan skattelettelser, faldende rente og faldende prisstigninger trække den private service op, ligesom der i stigende grad udliciteres opgaver fra det offentlige til den private servicesektor.

Figur 2. Den forventede udvikling i beskæftigelsen i Grænselandet, fordelt på brancher, 2008-2010

Kilde: DST(RAS) og DST's befolkningsfremskrivning 2008-2030 samt egne beregninger på baggrund af Finansministeriets konjunkturforventninger

Figur 3. Beskæftigelsen i Sønderborg i 2007, fordelt på hovedbrancher

Kilde: Danmarks Statistik RASU22 og egne beregninger. Beskæftigelsen er opgjøret for borgere bosat i Sønderborg Kommune på opgørelsestidspunktet.

Hvis beskæftigelsen i Sønderborg udvikler sig på linie med tendensen i brancherne i hele Grænselandet, kan der forventes et fald i beskæftigelsen i kommunen på ca. 1.020 personer i perioden frem til 2010, svarende til et fald på ca. 2,7 pct.

Beskæftigelsen i Sønderborg falder dermed samlet set mere end i hele regionen, hvor beskæftigelsen falder med 2,5 pct.

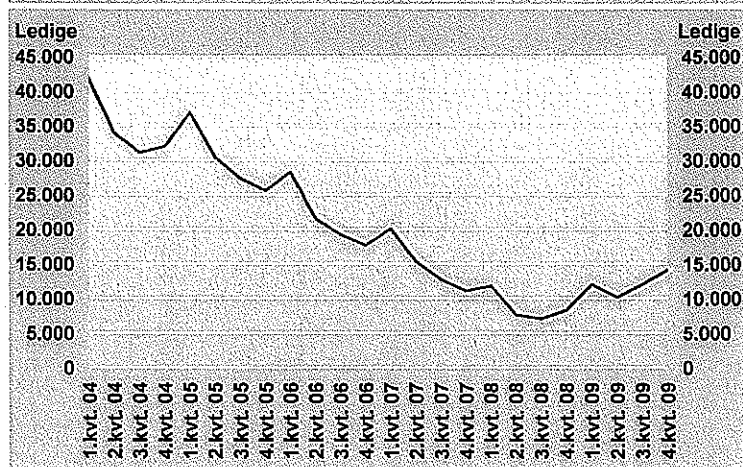
Faldet i kommunens beskæftigelse vil samtidig have en anderledes sammensætning på grund af den specifikke branchestruktur. Det forventes, at kommunen rammes mere af tendenserne i industrien, men mindre af tendenserne i landbruget, byggebranchen og transportsektoren. Det afspejler, at knap hver tredje borger i Sønderborg arbejder i industrien, jf. figur 3. Omvendt arbejder relativt få inden for landbrug, byggeri og transport, når der sammenlignes med de øvrige kommuner i regionen.

3. Hvor stiger ledigheden?

Som i resten af landet er ledigheden i Syddanmark begyndt at stige i efteråret 2008, og i 2009 forventes der en samlet stigning i ledigheden på knap 6.000 personer i regionen, jf. figur 4. Med denne udvikling vil antallet af ledige i regionen komme op på ca. 14.000 personer eller ca. 2,5 pct. af arbejdsstyrken.

Den faktiske stigning i ledigheden vil dog bl.a. afhænge af den samtidige udvikling i tilbagetrækningen fra arbejdsmarkedet. Der er således tale om, at ekstraordinært mange borgere i Sønderborg-området når efterlønsalderen i 2009 og i de efterfølgende år, og det vil formentlig give flere jobåbninger og dermed færre ledige regionalt og lokalt.

Figur 4. Den forventede udvikling i ledigheden i Syddanmark

Kilde: Egne beregninger på baggrund af Finansministeriets konjunkturfremskrivning

Det kan forventes, at ledigheden vil stige i alle kommuner i Syddanmark. Hvis ledigheden stiger i samme takt i Sønderborg Kommune som på regionsplan, vil der blive ca. 300-500 flere fuldtidsledige i kommunen i 2009. Da nogle er ledige i kort tid og andre i længere tid, vil i alt ca. 2.000 flere borgere berøres af ledighed i kortere eller længere tid i løbet af året.

Ikke alle grupper på arbejdsmarkedet vil blive ramt på samme måde. Erfaringerne fra de seneste lavkonjunkturer er, at ledigheden især stiger blandt de unge og de ikke-faglærte.

Selv om ledigheden i den aktuelle situation endnu kun er steget begrænset, er der klare tegn på stigninger hos netop de unge og de ikke-faglærte i Syddanmark:

- Ledigheden blandt de 16-24 årige i regionen er steget med 86 pct. fra juni 2008 til december 2008. Dermed er stigningen næsten dobbelt så stor som for de øvrige aldersgrupper (45 pct.).
- Ledigheden er ikke overraskende steget mest blandt ikke-faglærte i byggefagene og i byggeindustrien, da disse områder er meget følsomme overfor konjunktursituationen og vintersæsonen. Inden for det seneste halve år er ledigheden steget kraftigt inden for bl.a. Byggefagene, TiB, 3F, Metalarbejdere, Danske lønmodtagere, Kristelig a-kasse, NNF samt Funktionærer og servicefag.
- Antallet af varslinger om større afskedigelser er steget kraftigt i Grænselandet siden efteråret 2008, og det kan på den baggrund forventes, at ledigheden i den kommende periode vil stige yderligere - især blandt ikke-faglærte inden for industrien.

Det er et kendetegnende mønster på det danske arbejdsmarked, at en krise i økonomien i første omgang udmønter sig i jobnedlæggelser og større afskedigelser, og at der i den efterfølgende periode etableres færre jobåbninger på arbejdsmarkedet. Dette mønster rammer især de unge og de ikke-faglærte på arbejdsmarkedet, da de oftere har løsere ansættelsesformer, er nyuddannede med ringe jobberfaring og/eller har en høj jobomsætning.

Samtidig stiger risikoen for, at de unge og de ikke-faglærte får langvarig ledighed, da antallet af jobåbninger falder som følge af, at flere på arbejdsmarkedet holder fast i deres job. Med andre ord skal der ikke i samme omfang genbesættes stillinger som tidligere.

Det vidner om, at flest mulige ledige i den aktuelle situation skal kanaliseres over i brancheområder, hvor der fortsat er høj jobomsætning og gode jobmuligheder.

I nedenstående boks gives et bud inden for hvilke grupper på arbejdsmarkedet, der har særlig risiko for ledighed i den aktuelle situation.

Boks 2: Hvilke grupper på arbejdsmarkedet rammes især af stigende ledighed i den aktuelle lavkonjunktur?

På baggrund af erfaringerne fra de seneste lavkonjunkturer på det danske arbejdsmarked og den forventede udvikling i den branchemæssige beskæftigelse, skønnes der især at komme flere ledige blandt følgende grupper:

- Ikke-faglærte mænd og kvinder i den private sektor
- Unge under 25 år
- 25-29 årige mænd uden kompetencegivende uddannelse
- Seniorer – over 55 år - inden for byggeri-, industri- eller transportområdet
- Ikke-faglærte og faglærte inden for byggebranchen og byggeindustrien
- Ikke-faglærte og faglærte inden for metalindustri og fødevarerindustri
- Selvstændige erhvervsdrivende over 50 år
- Ansatte over 50 år i den finansielle sektor
- Personer med kort anciennitet på arbejdspladsen/arbejdsmarkedet, jf. f.eks. afskedigelser ud fra princippet om "sidst ind - først ud".
- Personer, som afslutter en uddannelse og skal søge job første gang

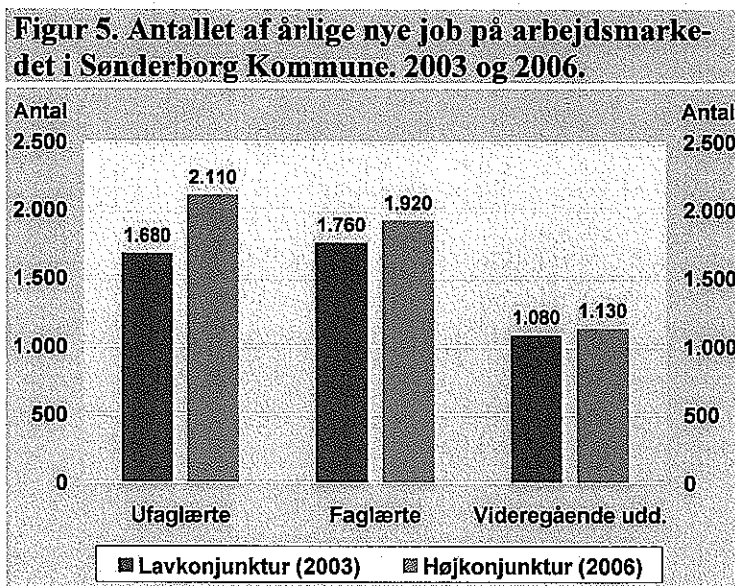
4. Hvor er jobåbningerne i den kommende tid?

På trods af den aktuelt faldende beskæftigelse vil der fortsat opstå mange jobåbninger inden for en lang række branche- og fagområder i Syddanmark i 2009 og 2010.

Uanset konjunkturerne er der stillinger, som bliver ledige og skal genbesættes, ligesom den teknologiske udvikling og globaliseringen betyder, at der hvert år nedlægges og oprettes et stort antal job.

Det danske arbejdsmarked er således kendetegnet ved en stor jobomsætning, uanset om der er lav- eller højkonjunktur. Dette kan eksemplificeres ved, at der i Sønderborg opstod ca. 4500 nye job under lavkonjunktureren i 2003 og ca. 5200 nye job under højkonjunktureren i 2006, jf. figur 5.

Selv om det ikke-faglærte arbejdsmarked rammes hårdest af den økonomiske krise, kan der forventes mange nye job i det kommende år. På baggrund af erfaringerne fra 2003 er der udsigt til, at der i løbet af 2009 vil komme op mod ca. 1700 nye job for ikke-faglærte personer i Sønderborg, jf. figur 5.

Kilde: Danmarks Statistik, AErådet og egne beregninger

Anm: Der er tale om en nedskalering af en opgørelse af jobskabelsen på hele det danske arbejdsmarked i 2003 og 2006, fordelt på uddannelsesbaggrund. Kilde: AErådet.

Hertil kommer, at der løbende kommer jobåbninger, når beskæftigede personer skifter job. Hvis det går som i 2003, kan der komme op til ca. 4.500 nye job og ca. 9.000 jobåbninger som følge af jobskifte i Sønderborg Kommune i 2009.

Ser man på de aktuelle beskæftigelsesmuligheder på det syddanske arbejdsmarked, vil der især være jobmuligheder inden for den offentlige og dele af den private service. Men herudover vil der på tværs af alle brancher opstå en række jobåbninger alene som følge af den aldersmæssige tilbagetrækning fra arbejdsmarkedet.

5. Mange trækker sig på grund af alder

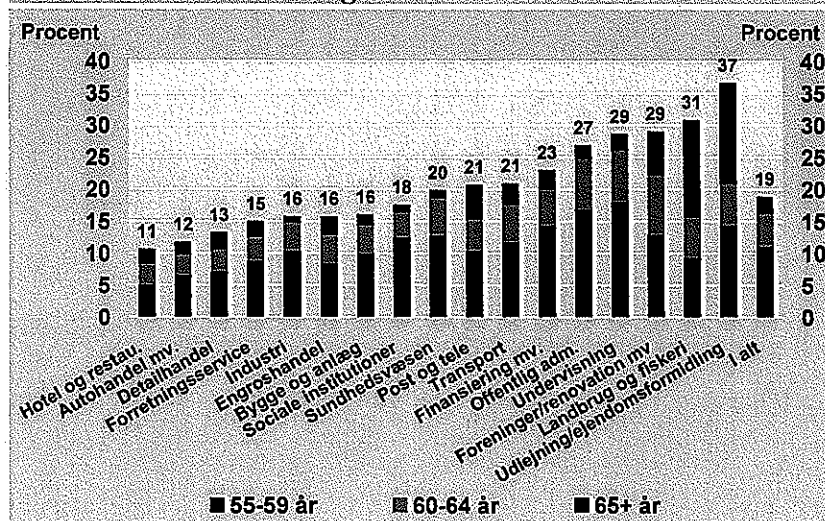
De mange jobåbninger på det lokale og regionale arbejdsmarked er bl.a. udtryk for, at mange i disse år trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet på grund af alder.

Erfaringerne viser, at ekstra mange trækker sig tilbage, når der er krise i økonomien. Det kan være udtryk for, at mange ældre over 60 år går på efterløn, når de mister jobbet eller har været ledige et stykke tid. Det kan eksempelvis også være udtryk for, at nogle trækker sig fra arbejdspladsen for at give plads til yngre kolleger.

Hvis tendensen gør sig gældende i den aktuelle situation, kan mange ældre borgere i Sønderborg Kommune vælge at forlade arbejdsmarkedet.

Aktuelt er ca. 7,85 pct. af de beskæftigede borgere i Sønderborg kommune over 60 år, jf. figur 6. Det svarer til over 2914 borgere i kommunen, og det vil blive vanskeligt at erstatte denne arbejdskraft, hvis mange af de ældre vælger at trække sig tilbage fra arbejdsmarkedet i den aktuelle situation. Også selv om der bliver flere ledige i kommunen på kort sigt.

Figur 6. Andelen af de beskæftigede, der er over 55 år i brancherne i Sønderborg i 2007

Kilde: jobindsats.dk og egne beregninger.

Anm.: Tallet over hver søjle angiver, hvor stor en andel af alle beskæftigede i branchen bosat i Sønderborg, som er over 55 år.

Tilbagetrækningen vil især udgøre et problem, hvis lavkonjunktoren bliver kortvarig, da de ældre sjældent kommer tilbage til arbejdsmarkedet, når de først har trukket sig.

Risikoen er på kort sigt stor i de konjunkturfølsomme erhverv, herunder især byggebranchen og industrien. Alene i disse to brancher er der ca. 700 borgere over 60 år i Sønderborg, som umiddelbart kan trække sig tilbage på kort sigt. En udvikling, som kan få negativ betydning, når væksten stiger igen.

Inden for de næste fem år vil ca. 13.500 personer forlade de offentlige arbejdspladser i Syddanmark på grund af alder, hvis det hidtidige tilbagetrækningsmønster fortsætter.

Hvis tendensen fra hele Syddanmark overføres til Sønderborg kommune, vil ca. 1.250 personer forlade deres offentlige arbejdsplads i løbet af de næste fem år. Den største aldersbetingede afgang vil ske blandt lærere, rengøringsassistenter, bibliotekarer og tandlæger. Dermed afviger billedet kun lidt fra det regionale mønster, hvor afgang er størst blandt undervisere, rengøringsassistenter, social- og sundhedspersonale og kontorpersonale.

Med andre ord er der klare tegn på, at der på kort sigt kommer mange jobåbninger på det lokale og regionale arbejdsmarked. Der er endda risiko for, at mangelsituationen i den offentlige sektor skærpes yderligere i de kommende år, hvor det bliver en udfordring at erstatte de mange ældre, som vil gå på efterløn og pension.

6. Fokusområder for beskæftigelsesindsatsen

Den aktuelle situation på arbejdsmarkedet vidner om, at beskæftigelsesindsatsen udfordres fra flere sider. Det kommer til udtryk ved, at jobcenteret i den nuværende situation bl.a. skal imødekomme:

- et stigende antal ledige i kommunen
- et stigende antal af langvarigt sygemeldte
- en aktuell mangel på personale inden for de offentlige arbejdspladser
- en risiko for stigende langtidsledighed i kommunen
- en risiko for stigende marginalisering af de offentlige forsørgede som følge af, at rummeligheden ude på arbejdspladserne kommer mere i modvind.
- en risiko for stor tilbagetrækning af ældre inden for de konjunkturramte erhverv
- en faldende arbejdsstyrke i regionen i de kommende år

Denne kombination af udfordringer stiller krav om, at beskæftigelsesindsatsen her og nu skal håndtere både kortsigtede og langsigtede problemstillinger.

Med andre ord kan den aktuelle indsats ikke alene koncentreres om at begrænse den stigende ledighed og det stigende sygefravær over 26 uger. Den aktuelle indsats må også tage højde for, at der om ganske få år er risiko for en endnu mere udbredt mangel på arbejdskraft, end der har været tale om i de seneste år.

7. Indsatsen overfor de arbejdsmarkedsparate

Som følge af den stigende beskæftigelse i de senere år er der aktuelt kun knap 400 personer i arbejdskraftreserven i Sønderborg Kommune. Med udsigten til 300-500 flere ledige i kommunen vil der dog komme et forøget pres på arbejdskraftreserven. Med andre ord er der risiko for, at antallet af personer med længerevarende ledighed stiger i den kommende periode.

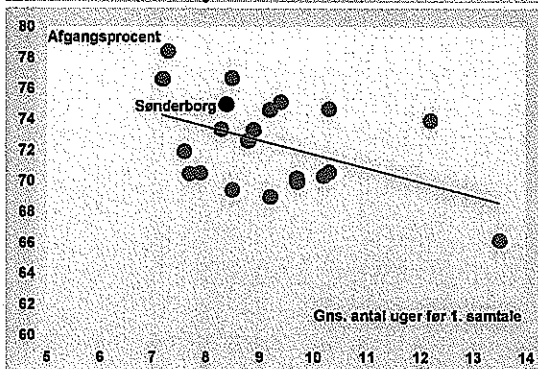
En central opgave fremover bliver netop at forhindre, at de kommende ledige får længerevarende ledighed – f.eks. ved at de nyledige hurtigst muligt kanaliseres over i de jobåbninger, som løbende opstår lokalt og regionalt.

Det kan bl.a. handle om, at jobcenteret synliggør de konkrete job, som opstår lokalt og regionalt, og målretter de lediges jobsøgning mod de job- og brancheområder, hvor der fortsat er gode jobmuligheder. I det hele taget er der i den aktuelle situation behov for, at jobcenteret understøtter den enkelte ledige i at søge bredt – både fagligt og geografisk.

De hidtidige resultater i beskæftigelsesindsatsen i de syddanske jobcentre viser, at det gør en stor forskel, at den ledige mødes med et tidligt, tæt og jobrettet kontaktføreløb:

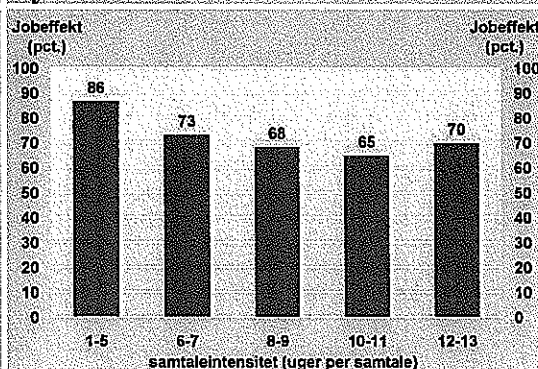
- Jo tidligere den enkelte ledige mødes med en jobrettet samtale, jo hurtigere vender den enkelte tilbage til job, jf. figur 7.
- Jo oftere jobcenteret har jobsamtaler med de ledige, jo flere kommer i job, jf. figur 8.

Figur 7. Effekt af tidligt kontaktføreløb for dagpengemodtagere, fordelt på kommuner i Syddanmark

Kilde: Beskæftigelsesministeriets analyseregister DREAM.
Anm: Figuren viser hvor stor en andel af nye personer i arbejdskraftreserven der afgår ydelse i minimum fire uger i træk indenfor 26 uger efter tilgang til arbejdskraftreserven, fordelt efter kommune og hvor tidligt personerne havde den første kontaktsamtale i ledighedsforløbet.

Figur 8. Effekten af et intensivt kontaktføreløb for dagpengemodtagere. Syddanmark

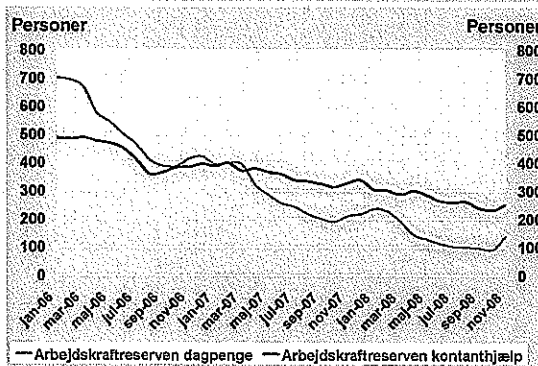
Kilde: Beskæftigelsesministeriets analyseregister DREAM
Anm.: Opgørelsen viser hvorvidt dagpengemodtagere, som indgår i arbejdskraftreserven i perioden 3. kvartal 2007 – 2. kvartal 2008, afgår fra ledighed til job/SU af minimum 4 ugers sammenhængende varighed (jobeffekt). Disse jobeffekter er herefter fordelt i forhold til samtaleintensiteten i perioden (ydelseslængde/antal samtaler).

En hyppig og tidlig kontakt med nye ledige giver de bedste resultater i form af en hurtig vej tilbage til beskæftigelse. Det viser vigtigheden af, at både jobcenterets og a-kassernes kontakt med de ledige tager afsæt i en konkret viden om udviklingen på det omgivende arbejdsmarked, så den enkeltes jobsøgning i størst muligt omfang målrettes mod de faglige og geografiske områder, hvor der er eller forventes gode jobmuligheder.

Samtidig er det vigtigt, at jobcenteret holder fast i den hidtidige fokus på de ledige, der er kommet ind i arbejdskraftreserven, så færrest mulige personer kommer til at hænge fast i ledigheden.

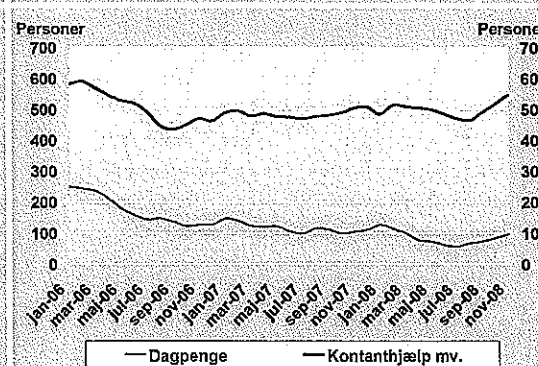
Med andre ord handler det om, at de opnåede gevinster i kommunen i form af færre personer med længerevarende ledighed, herunder unge, ikke sættes over styr i den kommende tid, jf. figur 9.

Figur 9. Udviklingen i arbejdskraftreserven i Sønderborg, fordelt på dagpenge og kontanthjælp, januar 2006 - oktober 2008, januar 2005 - november 2008

Kilde: jobindsats.dk og egne beregninger.

Figur 10. Udviklingen i antallet af unge modtagere af offentlig forsørgelse (ministerens mål 3) i Sønderborg – januar 2006 – november 2008

Kilde: jobindsats.dk og egne beregninger.

En stigning i arbejdskraftreserven vil øge risikoen for, at den strukturelle ledighed igen begynder at stige efter mange års faldende tendens. Det er derfor afgørende at jobcenteret har fokus på, at en eventuel stigning i arbejdskraftreserven og i antallet af unge ledige begrænses mest muligt, jf. ministerens udmeldte mål for 2010.

8. Indsatsen overfor de ikke-arbejdsmarkedsparete

Det er vigtigt, at beskæftigelsesindsatsen har fokus på de svageste grupper i jobcenteret, hvis det skal undgås, at den kommende periode med lavkonjunktur fører til en stigende marginalisering fra arbejdsmarkedet.

Erfaringen viser, at rummeligheden på arbejdspladserne kommer under pres, når der er i krise i økonomien. Et vigtigt fokusområde for jobcenteret bliver – på trods af den konjunkturelle situation - at intensivere samarbejdet med lokale virksomheder om at skabe plads til de svageste ledige og sygemeldte i form af virksomhedspraktik, løntilskud, aftaler om faste aktiveringspladser og delvise raskmeldinger.

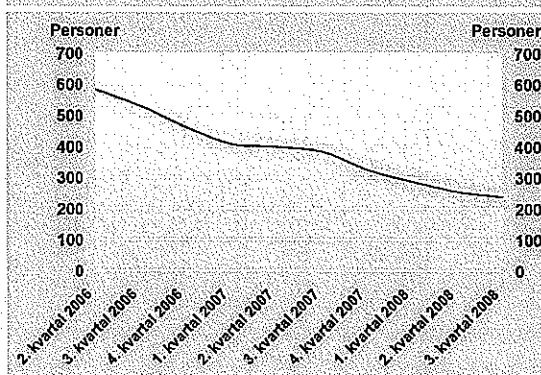
En aktiv indsats over for de svageste kontanthjælpsmodtagere

Erfaringerne fra kampagnen "Ny chance til alle" i perioden 2006 til 2008 viser, at en aktiv linje overfor de svageste kontanthjælpsmodtagere har en stor og positiv effekt.

I Sønderborg er antallet af passive borgere på kontanthjælp reduceret fra ca. 582 til ca. 238, jf. figur 11, og det er på den baggrund lykkedes at bringe ca. hver femte i job eller uddannelse, jf. figur 12.

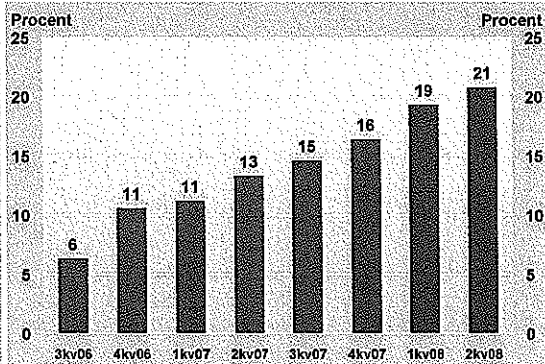
Kommunens resultater viser, at det kan lykkes at indsluse selv de svageste grupper til ordinær beskæftigelse eller uddannelse.

Figur 11. Udviklingen i antallet af passive kontanthjælpsmodtagere i match-gruppe 4-5 i Sønderborg, 2006-2008.

Kilde: Dream og egne beregninger. Figuren viser antallet af personer som opfylder kriteriet for kampagnen "Ny chance til alle", dvs. personer som har modtaget passiv kontanthjælp m.v. i mindst 52 uger ud af 65 uger. Det bemærkes, at det ikke er statistisk muligt at opgøre omfanget af sygdom og barsel under kontanthjælp, hvorfor sådanne perioder kan indgå i opgørelsen af passiv kontanthjælp.

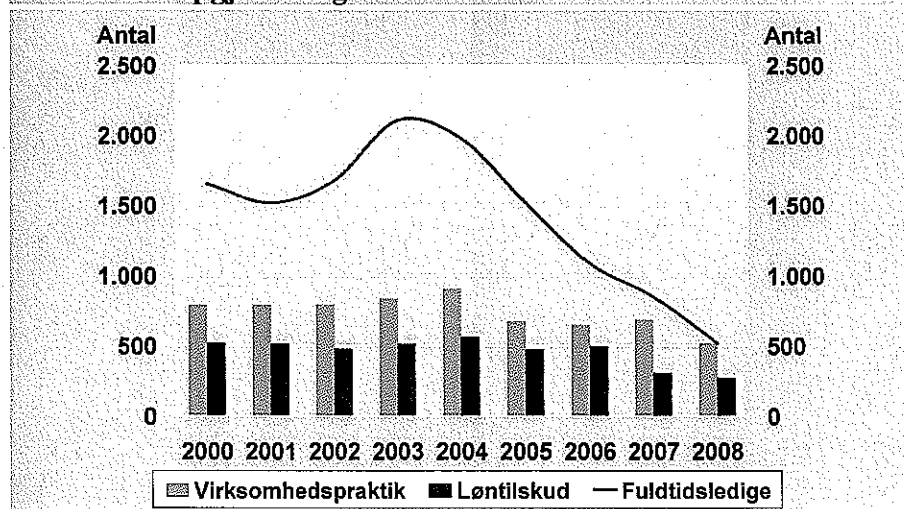
Figur 12. Ny Chance: Andel af kontanthjælpsmodtagere der er kommet i job eller uddannelse i Sønderborg, 2006-2008

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger
Anm.: Udviklingen i Ny Chance-kampagnens mål 1 (andelen af Ny Chance-gruppen i job eller uddannelse)

Umiddelbart er der risiko for, at lavkonjunktoren vil gøre det vanskeligere at skabe plads til de svageste grupper på de lokale arbejdspladser. Imidlertid viser erfaringerne, at det tidligere er lykket i Sønderborg Kommune at skabe plads til et ganske stort antal ledige på virksomhederne - selv i perioder med en højere ledighed.

Figur 13: Udviklingen i antallet af berørte i hhv. virksomhedspraktik og løntilskud samt antallet af fuldtidsledige i Sønderborg Kommune. Opgjort årligt 2000 til 2008.

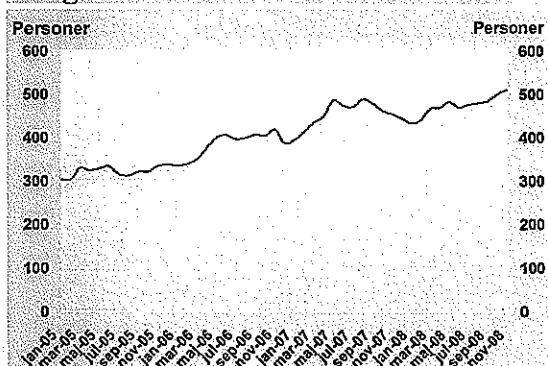
Kilde: Danmarks Statistik samt egne udtræk og beregninger på baggrund af Beskæftigelsesministeriets analyseregister DREAM
 Anm.: Figuren viser både kommunal og statslig aktivering.

Nedbringelse af langvarigt sygefravær

Det langvarige sygefravær er som bekendt steget over det meste af landet i de senere år. Dette har også gjort sig gældende i Sønderborg, hvor antallet af langvarige sygdommeldinger er steget med 69 pct. siden begyndelsen af 2005 og efterhånden overstiger 500 forløb, jf. figur 14.

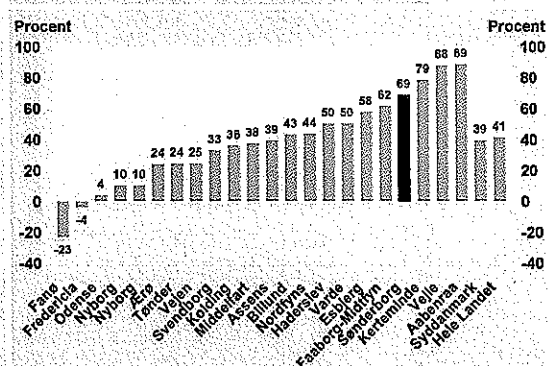
Stigningen i det langvarige sygefravær Sønderborg Kommune er højere end gennemsnittet for de øvrige kommuner i Syddanmark, jf. figur 15.

Figur 14. Udviklingen i antallet af igangværende sygedagpengeforløb med over 26 ugers varighed i Sønderborg. Januar 2005 – november 2008

Kilde: jobindsats.dk og egne beregninger.

Figur 15. Den procentvise stigning i antallet af igangværende sygedagpengeforløb med over 26 ugers varighed. Januar 2005 – november 2008.

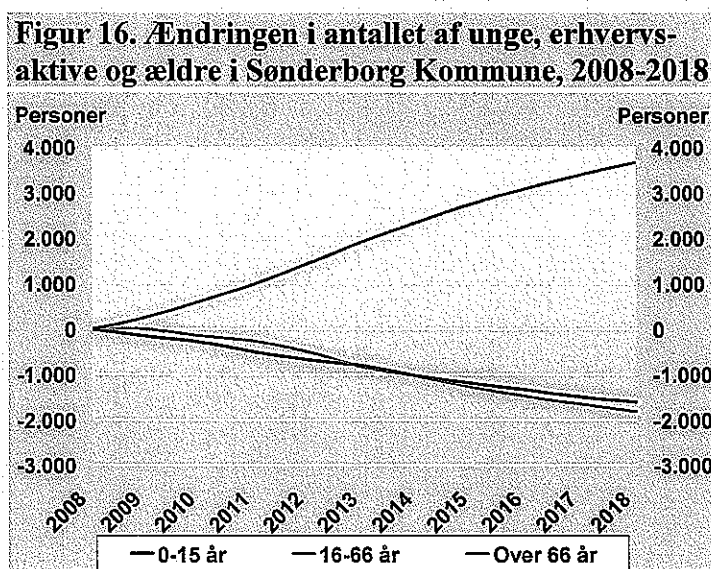
Kilde: jobindsats.dk og egne beregninger.

Det stigende sygefravær har en række negative konsekvenser. Der er tale om, at langvarige sygeforløb øger risikoen for, at den enkelte borger marginaliseres og mister kontakten til arbejdsmarkedet. Samtidig har det øgede sygefravær omkostninger for den enkelte virksomhed og for den kommunale økonomi.

9. Fortsat fokus på den demografiske udfordring

Der er lige nu en naturlig fokus på, at antallet af ledige stiger. Man kan dårligt åbne en avis uden at støde på nye dystre udmeldinger om situationen. Det er imidlertid vigtigt, at udfordringerne med den stigende ledighed ikke fjerner opmærksomheden på de langsigtede udfordringer for det lokale arbejdsmarked i Sønderborg-området.

Den demografiske udvikling i Sønderborg Kommune og resten af regionen vil over de kommende år betyde, at der bliver flere ældre og færre unge, jf. figur 16. Det forventes – uanset den igangværende lavkonjunktur – at få stor betydning for erhvervsudviklingen og beskæftigelsen i området.

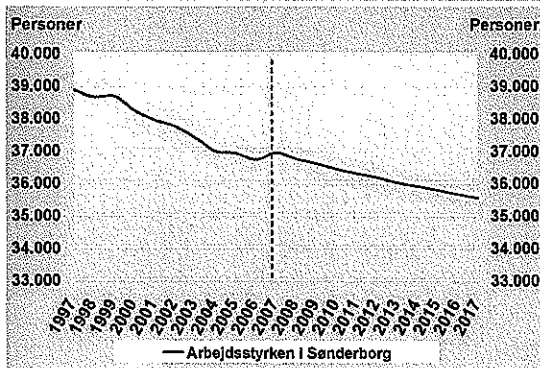
Kilde: Danmarks Statistik

Sønderborg Kommune kan forventes en faldende arbejdsstyrke i de kommende år, jf. figur 17. Dette på trods af, at kommunen har en nettotilflytning fra de omgivende kommuner og landsdele.

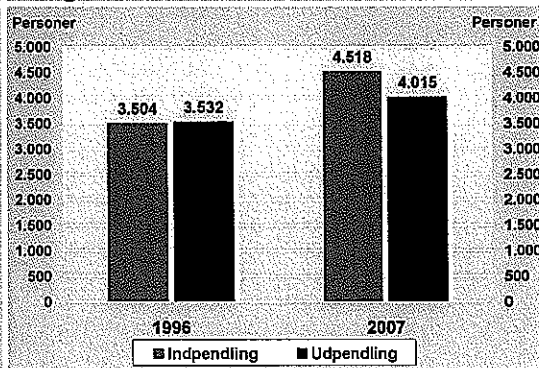
Sønderborg har en stor andel af beskæftigede som arbejder i industrien som oplever en konjunkturedgang. Koblet med relativ lille geografisk pendling, udgør det en særlig udfordring. Netto er der en lidt større indpendling end udpending, jf. figur 18.

Det handler derfor om at undgå, at en periodisk lavkonjunktur fører til, at flere borgere vælger at trække sig tidligt tilbage fra arbejdsmarkedet. F.eks. ved at en stigning i ledigheden blandt seniorer får flere til at gå på efterløn. Eller ved at stigende langtidsledighed fører til, at flere marginaliseres eller førtidspensioneres.

Figur 17. Demografisk betinget udvikling i arbejdsstyrken i Sønderborg fra 1997-2017

Figur 18. Udviklingen i antallet af borgere der pendler ind og ud af Sønderborg 1996-2007

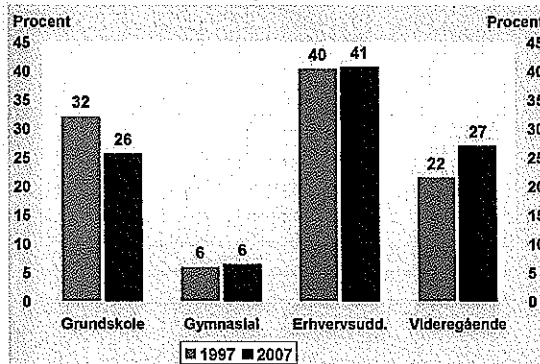

Kilde: Danmarks Statistik RAS PROG108, PROG 408 og egne beregninger.

Samtidig handler det om at imødekomme de stigende kvalifikationskrav på arbejdsmarkedet. Over de seneste ti år er andelen af beskæftigede med videregående uddannelse i kommunen steget betydeligt, og det er sket på bekostning af ikke-faglærte personer, jf. figur 19.

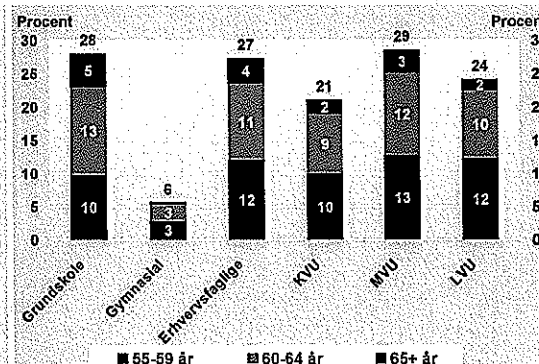
Udviklingen med en stigende efterspørgsel efter uddannet arbejdskraft forventes at fortsætte i de kommende år. Hvis landsdækkende prognoser overføres til Syddanmark, kan der opstå et underskud på op mod 30.000 faglærte og personer med videregående uddannelse allerede om ti år. Der er selvfølgelig usikkerhed om præcisionen i sådanne forudsigelser, men hvis blot tendensen realiseres, vil det uden tvivl også ramme lokalt.

Figur 19. Beskæftigede i Sønderborg, fordelt på højeste fuldførte uddannelsesniveau. 1997 og 2007.

Kilde: Jobindsats.dk og egne beregninger
Anm: Beskæftigede med uoplyst uddannelse er ikke medtaget.

Figur 20. Andel af beskæftigede over 55 år i kommunen i 2007, fordelt på uddannelse.

Kilde: jobindsats.dk og egne beregninger. Anm.: Tallet over hver søjle angiver, hvor stor den samlede andel af personer over 55 år er i kommunen

Den stigende efterspørgsel efter uddannet arbejdskraft skal også ses i lyset af at der i de kommende år vil være store grupper af uddannede medarbejdere og ledere, som trækker sig tilbage fra arbejdsmarkedet på grund af alder, jf. figur 20.